

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 6)

อ.นวัฒน์ กลิ่นรัตน์

17 สิงหาคม 2567

มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตน**อันเป็นความเท็จ**

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริง
อันเป็นความเท็จ

องค์ประกอบข้อสี่ เจตนา

ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาในการทำเอกสารเท็จโดยวิธีการต่างๆ ตาม (1) – (4)

(ไม่ต้องมีเจตนาทุจริต)

มาตรา 162 แม้ไม่มีเจตนาทุจริตก็ผิด

ฎ 409-410/2509 มาตรา 157 ตอนแรก กับมาตรา 162 ไม่มีบทบัญญัติว่าจะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริต ฉะนั้น เมื่อฟังได้ว่าจำเลย ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานออกใบสุทธิโดยจดเปลี่ยนแปลงข้อความไม่ตรงต่อความจริงและผิดระเบียบเพื่อให้พลทหารเอกนำไปแสดงต่อผู้บังคับบัญชาในการขอบำเหน็จความชอบนั้น ก็ได้ชื่อว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ราชการทหารในตัว ครอบงำความผิดตามมาตรา 157 ตอนแรก และมาตรา 162(3) ให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

กฎ 3572/2529 การที่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ลงชื่อรับรองการ
ตรวจสอบไม้อันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จ และจำเลยที่ 1
ลงชื่อในฐานะกรรมการและเลขานุการ จำเลยที่ 3 ลงชื่อในฐานะ
กรรมการ นายอำเภอได้ยึดถือเอาเอกสารนี้เป็นหลักในการพิจารณาออก
หนังสือรับรองให้ราษฎรตลอดมา จำเลยที่ 1 ที่ 3 ย่อมเห็นความสำคัญ
ของเอกสารที่ตนลงชื่อนั้น จะอ้างว่าลงชื่อโดยขาดเจตนากระทำผิดไม่ได้
ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นปลัดอำเภอได้ลงชื่อรับรองในเอกสารดังกล่าวอันเป็น
การรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จเช่นเดียวกัน การรับรองดังกล่าวต้อง
อาศัยการตรวจสอบที่ละเอียดถี่ถ้วน จะอ้างว่าลงชื่อรับรองโดยไม่ได้
ตรวจสอบเพราะมีงานอื่นมาก ไม่มีเจตนากระทำผิดไม่ได้ การกระทำของ
จำเลยทั้งสามเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162

ทำให้ตรงกับความจริง ไม่ผิดเพราะไม่มีอะไรเป็นเรื่องเท็จ

- **ฎ 4900/2528** ทำเอกสารบันทึกถ้อยคำให้ ป. ลงลายมือชื่อแสดงว่าป. ยกที่ดินของตนให้เป็นที่สาธารณะ แม้เป็นการทำบันทึกภายหลังเมื่อที่ดินแปลงนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ผู้รับโอนแล้วก็ตาม
- **ฎ 217/2531** กรรมการตรวจรับการจ้างซ่อมทำนบดินประชุมราษฎรในหมู่บ้านตกลงลดค่าจ้างขุดดินซ่อมทำนบดังกล่าวให้น้อยลงกว่าที่มีการอนุมัติเพื่อให้ได้จำนวนดินมากขึ้นให้ทำนบมีความแข็งแรงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อมาราษฎรได้รับจ้างขุดดินตามที่ได้มีการตกลงกัน จำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารหนังสือขอเบิกเงินใบตรวจรับการจ้างแรงงาน ระบุรายละเอียดค่าแรงงาน จำนวนดิน ค่าคุมงานต่าง ๆ ให้ตรงกับที่ได้รับอนุมัติและเป็นหลักฐานว่าได้ดำเนินการแล้วเพื่อขอเบิกเงินจากทางราชการมาจ่ายให้แก่ราษฎรผู้รับจ้าง ดังนี้ เมื่อปรากฏว่ายอดเงินที่ระบุในเอกสารทั้งสิ้นนับตรงกับยอดเงินที่จำเลยได้จ่ายให้แก่ราษฎรไปแล้ว จำนวนดินที่ไม่ตรงกันนั้นก็ขุดได้มากกว่าที่ระบุไว้ ไม่ปรากฏว่าจำเลยคนใดทุจริตได้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าว แม้จำนวนดินและจำนวนเงินที่ระบุในเอกสารจะไม่ตรงกับความจริงไปบ้าง ก็ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารและรับรองเอกสารอันเป็นเท็จ

ฎ.2695/2566 จำเลยที่ 1 นายกอ.บ.ต. เห็นชอบให้จัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา ตามเอกสารมีผู้เสนอราคา 3 ราย จำเลยที่ 3 เสนอราคาต่ำสุด อ.บ.ต.ตกลงจ้างจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 3 ส่งมอบงาน ค.ก.ก.ตรวจรับงาน จำเลยที่ 1 อนุมัติให้จ่ายค่าจ้าง ความจริงอ.บ.ต.ไม่ได้จ้างจำเลยที่ 3 แต่ราษฎรช่วยกันออกเงินค่าวัสดุและร่วมกันปิดกั้นคลองโดยขอสนับสนุนเครื่องจักรและทรายจากอ.บ.ต.

จำเลยที่ 1 เพียงเป็นผู้อนุมัติเห็นชอบการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณตามที่มีผู้เสนอมาเท่านั้น ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ หรือจัดการและมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสารโดยตรง จำเลยที่ 1 จึงไม่ผิดตามมาตรา 151, 162 (1)(4) ส่งผลให้จำเลยที่ 3 ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน อย่่างไรก็ตามจำเลยที่ 1 เป็นนายกอ.บ.ต.มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการของอ.บ.ต.ให้เป็นไปตามกฎหมาย และมีอำนาจอนุมัติสั่งสั่งจ้างและเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จำเลยที่ 1 ย่อมมีหน้าที่ต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใสและไม่ผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ การที่จำเลยที่ 1 ให้ความเห็นชอบอนุมัติการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณให้แก่จำเลยที่ 3 ทั้งที่รู้อยู่ว่าไม่มีการจัดจ้างจริง อ.บ.ต.ย่อมได้รับความเสียหายต้องสูญเสียเงินงบประมาณไปในการจัดจ้างอันเป็นความเท็จ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามมาตรา 157 และจำเลยที่ 3 ผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

(ฎ. 2695/2566 ต่อ)

ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นหัวหน้าสำนักปลัดอ.บ.ต.มีหน้าที่รับผิดชอบในการก่อสร้างเขื่อนกั้นน้ำชั่วคราวคลองฯ จำเลยที่ 2 ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานย่อมต้องทราบความเป็นมาว่าในการปิดกั้นคลองนั้นเป็นกรณีที่ราษฎรช่วยกันออกเงินซื้อวัสดุและร่วมกันปิดกั้นโดยขอสนับสนุนเครื่องจักรและทรายจากอ.บ.ต.ไม่ใช่เป็นการจัดจ้างจำเลยที่ 3 พฤติการณ์ที่จำเลยที่ 2 ลงนามเป็นผู้รับรองในเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างและลงนามเป็นผู้เบิกเงินงบประมาณเพื่อจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 จึงบ่งชี้แจ้งชัดว่าจำเลยที่ 2 รับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างอันเป็นความเท็จเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหายต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 ทั้งที่ไม่มีการจัดจ้างจริง จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการก่อสร้างเขื่อนกั้นน้ำชั่วคราวคลองฯโดยตรง จึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามมาตรา 157 และเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างไรขึ้นหรือว่าการกระทำอย่างใดได้กระทำต่อหน้าต่อเนืองเป็นความเท็จและรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จตามมาตรา 162(1) และ(4)

มาตรา 267

ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตาม
หน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสาร
มหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์
สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่น่าจะ
เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหก
พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 267 ความผิดฐานแจ้ง
ให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ
องค์ประกอบข้อแรก แจ้งให้เจ้าพนักงาน
ผู้กระทำการตามหน้าที่

เจ้าพนักงานที่ดินมีหน้าที่ใดส่วนเกี่ยวกับที่ดิน

- ฎ 950/2537 จำเลยได้ทำนิติกรรมขายที่ดินตาม น.ส.3 ก. เลขที่ 2076 ไปแล้ว น.ส.3 ก. เลขที่ดังกล่าวจึงมีได้อยู่ในความครอบครองของจำเลย แต่จำเลยกลับให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่า จำเลยเป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินตาม น.ส.3 ก. เลขที่นั้น และรับรองว่าจำเลยมิได้ทำนิติกรรมหรือมีภาระติดพันอื่นใดเกี่ยวกับที่ดินแปลงนี้ตามใบไต่สวนซึ่งเป็นเอกสารราชการ และให้ถ้อยคำตามเอกสารซึ่งเป็นเอกสารราชการว่า น.ส.3 ก. เลขที่ดังกล่าวเก็บไว้ที่บ้านสูญหายไปการกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใช้เป็นพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา

ขั้นที่พนักงานสอบสวนถามชื่อก่อนแจ้งข้อกล่าวหา จำเลยยังไม่ได้ รับความคุ้มครองในฐานะผู้ต้องหา

- ฎ 7123/2557 จำเลยแจ้งความเท็จและแจ้งให้ร้อยตำรวจโท ด. เจ้าพนักงานสอบสวนจดข้อความอันเป็นเท็จลงในบันทึกคำให้การของจำเลยซึ่งเป็นผู้ต้องหาในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นว่าจำเลยเป็น ฐ. ซึ่งถึงแก่ความตายไปแล้ว หลังจากนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนเรียกตัวจำเลยไปสอบถามเนื่องจากจำเลยผิดเงื่อนไขการคุ้มครองความปลอดภัยตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น จำเลยแจ้งความเท็จและแสดงบัตรประจำตัวประชาชนของ ฐ. เพื่อให้ร้อยตำรวจโท ด. หลงเชื่อว่าจำเลยเป็น ฐ. จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการให้การและใช้สิทธิในขั้นตอนการทำคำให้การที่จำเลยเป็นผู้ต้องหาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 134/4 (1) การ กระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 137, 267, 367

- ฎ 4201 2536 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานได้ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยทำใบรับแจ้งการตายอันเป็นเท็จโดยร่วมกับนายเปลี่ยว แล้วจำเลยนำไปเป็นหลักฐานในการแจ้งการตายต่อนายทะเบียนให้ออกใบมรณบัตรของนายจิตร และนำไปเป็นหลักฐานในการขอคืนหลักประกันที่นายเปลี่ยวได้ประกันตัวนายจิตรและเบิกความเท็จต่อศาลจังหวัดตรังว่านายจิตรตายไปแล้ว การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 157, 162(1)(4), 267 และมาตรา 177 วรรคแรก

องค์ประกอบข้อสอง จดข้อความอันเป็นเท็จ

ฎ 2918/2535 ห.เป็นนายทะเบียนมีหน้าที่รับแจ้งการย้าย และได้ลงชื่อเป็นผู้รับแจ้งข้อความตามที่ปรากฏในเอกสารใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.17 ซึ่งเป็นข้อความเท็จตามที่จำเลยมาแจ้งแล้ว การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิด การที่ ห.จะใช้ให้บุคคลใดเป็นผู้เขียนหรือจดข้อความลงในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.17 แทน ห. หาใช่เป็นสาระสำคัญอันจะทำให้การกระทำของจำเลยขาดองค์ประกอบ ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 แต่อย่างใดไม่

องค์ประกอบข้อสาม ลงใน
เอกสารมหาชนหรือเอกสาร
ราชการ

เอกสารมหาชนหมายถึง เอกสารที่เป็นหลักฐานแก่ประชาชน

- ฎ 1479/2553 สำเนาทะเบียนบ้านเป็น

- ฎ 9696/2552, 5147/2552 โฉนดที่ดินเป็น

- ฎ 2575/2552 สำเนาประจำวันเป็นเอกสารราชการ แต่ไม่เป็นเอกสารมหาชน :

“เอกสารใดจะเป็นเอกสารมหาชนหาได้ถือเอาแต่การที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ แต่ข้อความในเอกสารนั้นต้องพาดพิงถึงประชาชน

ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งต้องกระทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากเอกสารนั้นได้ด้วยการตรวจสอบหรืออ้างอิงข้อเท็จจริงจากเอกสารดังกล่าว

แต่รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเป็นเพียงเอกสารราชการที่เจ้าพนักงานตำรวจทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่ามีการแจ้งเหตุต่อเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น มิได้มี

วัตถุประสงค์ให้ประชาชนอ้างอิงข้อเท็จจริงในเอกสารดังกล่าว จึงไม่เป็นเอกสารมหาชน”(หมายเหตุ อาจผิดฐานแจ้งความเท็จตาม 137 หรือ 173 ได้)

ฎ 1430/2537 การที่จำเลยร่วมกับ อ.และให้อ. ยื่นขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม กรรมการของบริษัท ก. ต่อ นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยยื่นเอกสารรายงานการประชุมวิสามัญของบริษัท ก. อันเป็นเอกสารเท็จ ประกอบไปด้วย เป็นเหตุให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนให้เป็นการแจ้ง ให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงใน เอกสารมหาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดย ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นและเป็น กรรมการของบริษัท ก. และประชาชน จึงเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267

องค์ประกอบข้อสี่ เอกสาร

มหาชนหรือเอกสารราชการ

นั้น มีวัตถุประสงค์สำหรับใช้

เป็นพยานหลักฐาน

องค์ประกอบข้อห้า โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

ฎ 1785/2517 โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเรื่องที่ดิน ศาลสั่งให้ทำแผนที่พิพาทจำเลยบอกให้เจ้าพนักงานผู้ทำแผนที่บันทึกลงในแผนที่พิพาทว่า "จำเลยว่าทุกฝ่ายที่เคยมีชื่อในโฉนดครอบครองร่วมกัน ไม่เคยแบ่งแยกเป็นส่วนสัด ฯลฯ" ไม่ว่าข้อความนี้จะเป็นความจริงหรือไม่ก็ตาม ก็เป็นแต่เพียงการบันทึกให้ปรากฏไว้ว่าจำเลยอ้างว่าอย่างไรเท่านั้น หากอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งดังกล่าวโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือผู้อื่นหรือประชาชนได้ไม่ จึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 (และฎ 7957 / 2542)

องค์ประกอบสุดท้าย เจตนา

ผู้กระทำต้องรู้ว่าข้อความที่

ตนเองแจ้งนั้นเป็นเท็จ

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (ทำต่อเจ้าพนักงาน)

1. ม.143 เป็นคนกลางเรียกรับสินบน
2. ม.144 ให้สินบนเจ้าพนักงาน (ทั่วไป)
3. ม.167 ให้สินบนเจ้าพนักงาน (ในการ

ยุติธรรม)

มาตรา 143 ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน

หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด

(คนกลาง)

- เพียงแค่เรียกก็ผิดแล้ว แม้ผู้เสียหายจะไม่หลงเชื่อ

ฎ 2715 / 2531 การที่จำเลยเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหายโดยอ้างว่าจะนำไปให้เจ้าพนักงานเพื่อช่วยเหลือให้ จ. เข้ารับราชการโดยไม่ต้องสอบคัดเลือกนั้น แม้ผู้เสียหายจะไม่หลงเชื่อคำกล่าวอ้างของจำเลย และไม่มีเจตนาจะมอบเงินให้แก่จำเลย โดยได้ไปแจ้งความแล้วนำเงินของเจ้าพนักงานตำรวจมาหลอกให้จำเลยรับไว้เป็นหลักฐานในการจับกุมก็ตาม การกระทำของจำเลยก็ครบองค์ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้ว

แม้จำเลยจะยังไม่ได้รับเงินหรือนำไปให้เจ้าพนักงาน

ฎ 15171/2557 จำเลยเรียกเงินจาก น. กับ ส. โดยแอบอ้างว่า จะนำเงินไปให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเข้าใจไม่ คัดค้านการขอปล่อยตัวชั่วคราวของ น. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคุณแก่ น. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา แม้จำเลยจะยังไม่ได้รับเงินหรือนำเงินไปให้อัยการเจ้าของสำนวนตามที่จูงใจก็ตาม การ กระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดตาม ปอ.มาตรา 143

แม้ผู้เรียกไม่ตั้งใจเอาทรัพย์สินที่เรียกไปให้เจ้าพนักงานเลยก็ไม่เป็น

สาระสำคัญ

ฎ 14171/2557 จำเลยเรียกเงินจาก น. กัปส. โดยแอบ อ้างว่าจะ
นำเงินไปให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวน ทำให้ไม่เห็นไม่คัดค้านการขอ
ปล่อยตัวชั่วคราวของ น. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นคุณแก่ น. ซึ่ง
เป็นจำเลยในคดีอาญา แม้จำเลยจะยังไม่ได้รับเงินหรือนำเงินไปให้อัยการ
เจ้าของสำนวนตามที่มุ่งใจก็ตาม การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิด
ตามมาตรา 143

- **ฎ 7695/2543** การที่จำเลยที่ 2 ร่วมเรียกและรับเงินไป

จาก น. เป็นการตอบแทนโดยอ้างว่าจะนำไปใช้จูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งผู้พิพากษาโดยวิธีการอันทุจริตให้กระทำการในหน้าที่พิพากษาคดีโดยรอกการลงโทษจำคุกให้แก่ น. ในคดีอาญาที่ น. ถูกฟ้องนั้น ครอบงำประกอบตามผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้ว แม้จำเลยทั้งสองไม่ได้ไปจูงใจผู้พิพากษาให้กระทำการในหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ น. ก็ยังครอบงำประกอบความผิดตามมาตรา 143 (ยื่นสามศาล จำคุก 2 ปี ไม่รอกการลงโทษจำคุก)

ฎ 537/2523 เมื่อข้อเท็จจริงฟังว่าจำเลยเรียกเงินจาก นายอั้น นางเป้ เพื่อจะนำไปให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลพิพากษา ยกฟ้องปล่อยนายหลี บุตรของนายอั้นนางเป้ การกระทำของ จำเลยดังกล่าว แม้เป็นแต่เพียงอุบายของจำเลยที่เรียกเอา ทรัพย์สินของนายอั้น นางเป้ ไว้เป็นของจำเลยเสียเอง โดยไม่ได้ ตั้งใจจะเอาไปให้เจ้าพนักงานคนใดเลยดังที่จำเลยฎีกานั้น ก็เป็น การกระทำที่ครบองค์ความผิดเกี่ยวกับการปกครองตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้ว (คดีนี้ยื่นสามศาล จำคุก 3 ปี ไม่รอกการลงโทษจำคุก และดู ฎ.334 / 2526)

“เป็นการตอบแทนที่จะจูงใจ
หรือได้จูงใจเจ้านักงาน...”

โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการจูงใจหรือจะจูงใจจริงๆ

- ฎ 988/2551 โจทก์บรรยายฟ้องว่า ร้อยตำรวจเอก ส. เป็นพนักงานสอบสวนในคดีที่ ต. ถูกจับกุมดำเนินคดีอาญา จำเลยเรียกและรับเงินจำนวน 5,000 บาท จาก ต. และ น. เพื่อเป็นการตอบแทนที่จำเลยจะจงใจร้อยตำรวจเอก ส. เจ้าพนักงานในฐานะพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าว โดยวิธีอันทุจริตผิดกฎหมาย เพื่อให้ร้อยตำรวจเอก ส. กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณแก่ ต. โดยการช่วยเหลือในทางคดี เพื่อให้ ต. หลุดพ้นจากความผิด เป็นการบรรยายฟ้องให้เห็นถึงการกระทำและเจตนาของจำเลยว่าจำเลยเจตนาเรียกเอาเงินจากผู้เสียหายเป็นการตอบแทนในการที่จำเลยอ้างว่าจะจงใจเจ้าพนักงานไม่ให้ดำเนินคดีแก่ ต. และปล่อยตัวให้หลุดพ้นจากคดีอาญา ถือได้ว่าเป็นการบรรยายฟ้องครบองค์ประกอบแห่งความผิดตาม ป.อ. มาตรา 143 แล้ว ส่วนการที่จำเลยไปติดต่อหรือจงใจเจ้าพนักงานโดยวิธีใด หรือเจ้าพนักงานจะกระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือ ต. ก็มีใช้องค์ประกอบแห่งความผิดอันต้องบรรยายมาในฟ้อง ของโจทก์จึงชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5) แล้ว

- **ฎ 2631/2534** การที่จำเลยเรียกรับเอาเงินจาก ม. และ น. สองครั้งเพื่อช่วยเหลือให้ ส.และพ. บุตรของบุคคลทั้งสองสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนพลตำรวจได้ โดยจำเลยจะนำเงินไปเป็นค่าตอบแทนเจ้าพนักงานและแพทย์ผู้มีหน้าที่ในการสอบคัดเลือกและตรวจรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจดังกล่าว เป็นการกระทำครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้วที่จำเลยไม่ได้เป็นกรรมการสอบคัดเลือก ไม่ได้แจ้ง ม. และ น.ว่าจะช่วยเหลือบุตรของบุคคลทั้งสองให้เข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจด้วยวิธีใด และไม่ได้แจ้งแก่บุคคลทั้งสองว่าเจ้าพนักงานที่จำเลยจะไปจูงใจเป็นใคร ระดับใด หาใช่สาระสำคัญที่จะทำให้การกระทำของจำเลยกลายเป็นไม่ครบองค์ประกอบความผิดไม่ เมื่อจำเลยรับเงินดังกล่าวไว้รวมสองครั้ง ต่างวาระกันจึงเป็นการกระทำความผิดสองกรรม

อ้างว่าจะจูงใจผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ แม้ผู้ที่ถูกอ้างไม่ได้เป็น เจ้าของสำนวนหรือองค์คณะก็ผิด

ฎ 4586 / 2531 การที่จำเลยเรียกและรับเงินจาก ท. กั๊บพวก โดยอ้างว่าจะเอาไปให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เพื่อให้พิพากษายกฟ้องในคดีที่ ท. กั๊บพวกเป็นจำเลย ดังนี้ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่จำเลยอ้างดังกล่าว ย่อมหมายถึงผู้พิพากษาผู้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลอุทธรณ์ ได้ตามกฎหมายแม้จะมีได้เป็นเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้นก็ตาม ก็ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานที่จำเลยจะจูงใจให้กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ ท. กั๊บพวกแล้วการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 143

ฎ 661/2554 แม้ผู้ถูกอ้างมิได้เป็นอัยการเจ้าของสำนวนและจำเลย
ยังไม่เอาเงินไปให้ก็ผิด

ฎ 2354/2522 แม้คำว่า "นาย" อาจหมายถึงข้าราชการทั่ว ๆ ไปด้วย
ก็ตามแต่คดีนี้จำเลยเรียกเงินไปให้นาย เพื่อช่วยให้นายห้ามพ้นจากคดีที่
อยู่ในชั้นสอบสวนและนายห้ามนางบุญยิณยอมให้เงินไป จึงเป็นเข้าใจ
กันระหว่างจำเลยกับนายห้ามนางบุญว่า "นาย" ที่จำเลยอ้างหมายถึง
พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจดำเนินคดีกับนายห้าม
นั่นเอง หากอาจหมายถึงบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีอำนาจหน้าที่ใน
คดีที่นายห้ามต้องหา อันจะทำให้การกระทำของจำเลยมิใช่กระทำไป
เพื่อจูงใจเจ้าพนักงานตั้งจำเลยฎีกาไม่

แม่เจ้าพนักงานทำหน้าที่ไปแล้วก็ผิด

ฎ 1332 / 2537 ฟ้องโจทก์กล่าวหาว่าจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 เรียกและรับเงินจากผู้เสียหายโดยอ้างว่าเพื่อจะนำไปให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารแก่ผู้เสียหาย เพื่อเป็นการจูงใจให้เจ้าพนักงานกระทำการในหน้าที่ อันเป็นคุณแก่ผู้เสียหายโดยวิธีอันทุจริตผิดกฎหมายการกระทำอันเป็นความผิดในกรณีนี้มีได้อยู่ที่เจ้าพนักงานได้กระทำการในหน้าที่แล้วหรือไม่ แม้เจ้าพนักงานจะได้ออกใบอนุญาตไปแล้วก็ยังคงเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายการออกใบอนุญาตไปแล้วมิได้ทำให้ฟ้องโจทก์ขาดองค์ประกอบแห่งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143

แม้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีนั้นไปแล้ว

ฎ 4846/2536 การที่จำเลยที่ 1 เรียกและรับเงินจำนวน 1,000,000 บาท ไปจากผู้เสียหายเป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาโดยวิธีอันทุจริต ให้กระทำการในหน้าที่โดยพิพากษาคดีให้เป็นคุณแก่ผู้เสียหายให้ผู้เสียหายชนะคดีในชั้นศาลฎีกานั้นครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้ว จำเลยที่ 1 จะได้ไปจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาให้กระทำการในหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ผู้เสียหายหรือไม่หาใช่องค์ประกอบของความผิดไม่ ดังนั้นแม้ศาลชั้นต้นจะได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาไปก่อนที่จำเลยที่ 1 จะได้เรียกและรับเงินจากผู้เสียหาย จำเลยที่ 1 ย่อมไม่สามารถจะจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ผู้เสียหายได้ทันทีก็ตาม ก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยที่ 1 ไม่เป็นความผิด

แม้คดีถึงที่สุดไปแล้ว

ฎ 2411/2562 โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันเรียกและรับเงิน

9,000,000 บาท ไปจากผู้เสียหายเป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจเจ้าพนักงานใน

ตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาโดยวิธีอันทุจริต ให้กระทำ

การตามหน้าที่โดยยกเลิกคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ตัดสินให้ จ. เป็นฝ่ายแพ้คดี

และมีคำสั่งใหม่ให้ จ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ เป็นการบรรยายฟ้องที่ครบ

องค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 143 แล้ว ส่วนจำเลยทั้งสามจะได้ไปจูงใจ

เจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาให้กระทำการใน

หน้าที่ให้เป็นผู้คนแก่ จ. หรือไม่ หาใช่องค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 143

ไม่ แม้คดีดังกล่าวถึงที่สุดไปก่อนที่จำเลยทั้งสามจะร่วมกันเรียกและรับเงินจาก

ผู้เสียหาย ซึ่งจำเลยทั้งสามไม่สามารถจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาล

ฎีกาและประธานศาลฎีกาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผู้คนแก่ จ. ได้ก็ตาม ก็ไม่ทำให้การ

กระทำของจำเลยทั้งสามไม่เป็นความผิดเพราะขาดองค์ประกอบความผิด

-โดยวิธีการอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน

ฎ.1123/2509 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยบังอาจเรียกทรัพย์สินจากนายทองดีหนึ่งล้านบาท กล่าวแก่นายทองดีว่า คดีอาญาซึ่งนายทองดีและนายเกษมต่างเป็นโจทก์จำเลยฟ้องกันอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกานั้น จำเลยรับจะจัดการให้เรียบร้อยเพราะจำเลยชอบพอกับนายจรูญฯ รongปลัดกระทรวงฯ นายจรูญฯ ชอบพอสนิทสนมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับหลวงจำรูญฯ ประธานศาลฎีกา จำเลยกับนายจรูญรับจะจัดการให้นายทองดีชนะโดยขอร้องให้หลวงจำรูญฯ จ่ายสำนวนให้ผู้พิพากษาที่เป็นคนตรงที่สุด คือ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ หรือผู้พิพากษาที่เป็นคนพูดกันได้ก็ต้องชนะโดยนายทองดีไม่ต้องถูกจำคุก 1 ปี ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ นายเกษมก็ต้องเข้าคุกไป ถ้าตกลงต้องจ่ายเงินสดให้จำเลย 500,000 บาท ที่เหลือจ่ายเมื่อชนะคดี วันที่ 30 มิถุนายน 2502 นายทองดีได้มอบเงิน 500,000 บาท ให้จำเลยรับไปเป็นการตอบแทนในการที่จำเลยและนายจรูญฯ จะจงใจหลวงจำรูญเจ้าพนักงานโดยวิธีทุจริตผิดกฎหมาย และโดยอิทธิพลของตนเพื่อให้ผู้พิพากษาศาลฎีกากระทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่อันเป็นคุณแก่นายทองดี เป็นโทษแก่นายเกษม ศาลชั้นต้นเห็นว่า กระทำของจำเลยเป็นการเรียกเรื่องเอาเงินค่าจัดการจนได้รับเงิน 500,000 บาทไป ผิดตามมาตรา 143 ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน

“ให้กระทำการหรือไม่กระทำการใน
หน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคล
ใด”

องค์ประกอบภายใน

“เจตนาธรรมดา”

ฎ.1666/2562

- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แม้เป็นความผิดต่อรัฐ
- โจทก์ซึ่งเป็นราษฎรก็ยังมีอำนาจฟ้องคดีดังกล่าวได้เอง

ข้อสอบสมัยที่ 57 ปี 2547

การที่เรียกและรับเงินเป็นเงินจำนวนหนึ่งแสนบาทโดยอ้างว่าจะนำไปใช้
จูงใจ เจ้าพนักงานในตำแหน่งผู้พิพากษาโดยวิธีการทุจริตให้กระทำการในหน้าที่
พิพากษาคดีโดยรอกการลงโทษแก่จำเลยในคดีอาญา แม้จะมีได้ระบุชื่อ
ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาพิพากษาคดีและไม่ได้ไปจูงใจผู้พิพากษาในการกระทำ
การในหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ก็ตาม ก็ครบองค์ประกอบความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญามาตรา 143 (เทียบฎ.7695/2543) ส่วนเงินจำนวน 100,000
บาท เป็นทรัพย์สินที่ได้ให้ตามความในมาตรา 143 จึงต้องริบเสียทั้งสิ้นตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 34 (1)